

Билла ва жамият

5
сон

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик
куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

пайшанба кунлари чиқади 1997 йил январ-феврал

— ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХОТИН-ҚИЗЛАР КҮМИТАСИ, БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ — Баҳоси эркин нарҳда

◆ Президент Ислам Каримов раислигида Вазирлар Маҳкамасида йиғилиш бўлди. Унда мамлакатимиз қишлоқ ҳужалигида амалга оширилаётган ислохотларнинг бориши, 1996 йил якунлари ва 1997 йилдаги бу борадаги устувор вазифалар муҳокама этилди.

◆ Мамлакатимизга амалий ташриф билан келган Тожикистон Бош вазири Яҳё Азимов Ўзбекистон Бош вазири Уткир Султонов билан учрашди. Учрашув чоғида Ўзбекистон билан Тожикистон ўртасида 1997 йилда юк ташиш, газ етказиб бериш ва алоқа хизмати бўйича ўзаро тўловлар ҳақидаги ҳукуматлараро битим имзоланди.

◆ Президент Ислам Каримовнинг Фармонида мувофиқ мамлакатимиздаги корхоналар ва қурилиш ташкилотларининг бир гуруҳ ишчи ва хизматчилари орден ва медаллар, фахрий унвонлар ҳамда ёрликлар билан тақдирланган эди. Вазирлар Маҳкамасида бўлган тантанали йиғилишда республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Журабеков ана шу мукофотларни эгаларига топширди.

◆ Бухорода «Аёл ва саломатлик» мавзусида ҳудудий семинар-кенгаш бўлиб ўтди. Унда хотин-қизлар, оналар ва болалар саломатлигини муҳофаза этишда жойларда хотин-қизлар кўмиталари томонидан амалга оширилаётган ишлар, галдаги вазифалар, ечимини кутаётган муаммолар атрофида муҳокама этилди. Семинар-кенгашда Бош вазир ўринбосари, республика хотин-қизлар кўмитаси раиси Дилбар Гуломова қатнашди ва сўзга чиқди.

◆ Республика ёшларининг «Қамолот» жамғармаси ва республика байналмилал миллий-маданий маркази ҳамкорликда «Ўзбекистон — шарафимсан, шонимсан» номли кўриктанлов ўтказишди. Унда немис, рус, корейс, татар, қozoқ ва уйғур миллатларига мансуб йигит-қизлар иштирок этиб, ўзларининг Ватанимиз тарихи, Конституциямиз борасидаги билимларини намойиш қилишди.

◆ Наманган вилоятида янги газета чоп этила бошлади. «Сўхбатдош» деб номланган бу янги нашрга «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик марказининг ҳамда республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг вилоят бўлимлари муассислик қилишмоқда.

◆ Ўзбекистон халқ артисти Таваккал Қодиров хотирасини абадийлаштириш мақсадида Фарғона вилояти ҳокимлиги вилоят марказидаги санъат билим юртига ва ҳофиз туғилиб ўсган маҳалладаги кўчага унинг номи бериш ҳақида қарор қабул қилди.

Узл ва республика матбуоти
хабарлари асосида тайёрланди

В.ТАРАН олган сурат

Тоғ қўйида ёлғиз дарaxт...

2-бет:
Тухуми синган
амаки
5-бет:
Ака-ука... бегоналар
6-бет:
Бағрикенглик қилоласизми?
(аёллар учун тест)
Қариндошдан уйланманг
Иймон ҳақиқати
Делфин қасоси

●Бухородан икки хабар

МАРДЛАР МАЙДОНИ

Ўзбекистон жамоа ҳужалигида жойлашган танкчилар бўлимида «Мардлар майдонда» мавзусида адабий кеча ўтказилди. Унда маҳалла оқсоқоллари, уруш ва меҳнат фахрийлари иштирок этиб, танкчилар билан Ватан, миллат, йигитлик туйғуларига ҳақида қизиқарли суҳбат ўтказдилар.

ХХАСРОША

Яқинда Олот тумани марказий болалар боғчасида Бухорои шарифнинг 2500 йиллигига бағишлаб «Бухоро — Шарқ гавҳари» мавзусида халқ ҳунармандчилиги курғазмаси бўлиб ўтди. Кеча сунгида «Нурафшон» ашула ва рақс дастаси ўзининг қуй ва қушиқлари билан иштирокчилар кўнглини хушнуд этдилар.

Фотима ЖУМАЕВА

—Қани топиб кўрсинчи...

ТАҚДИРДАН ҚОЧИБ ҚУТИЛОЛМАЙСАН

Германиянинг Хоенберг шаҳрида истиқомат қилувчи хоним олдидан чиққан йўлтўсарга ҳамёни ва тилла тақинчоқларини қўш қўллаб топширди. Йўлтўсар чўнтагида тўппончанинг қўндоғини қисиб тургач, қайёққа ҳам борардинг?! Лекин полиция уни қўлга олганда чўнтагидаги тўппонча эмас, балки майда ўғирлик учун судга қақирув қогози чиқди. Энди омадсиз йўлтўсар иккита жиноят учун жавоб беради.

Оланда гап кўп

Аччиқтош

ТУХУМИ СИНТАН АМАКИ

Қорасарой кучасидан гизиллаб бораётган 42-йўналишдаги автобусда одам куп. Ҳамма ўзи билан ўзи овора. Малласоч бир йигит енидаги кизнинг елкасидан кучиб утирибди (хотини ёки яхши кўрган бўлса керак). Биров мудраган, бошқаси енидаги шериғига гап уқтирган.

—Опоқи, руза тутаяпсизми?

—Булмасамчи, ургулай...

—Эшитдингизми, маҳалламиздаги Одил ошпаз хотинини қуйворипти...

Абдурахмонов кучасини кесиб ўтган автобуснинг гизилраги уйдим-чуқурга тушиб, қаттиқ силкинди. Суяги сал енгилроқлар уриндиклардан нақ бир қарич кутарилиб тушибди.

—Уғлим, сал секинроқ ҳайдасангиз буларди, — деди бир аёл норози оҳангда.

—Тез юрмаймиз-у, холажон, — жавоб қилди ҳайдовчи йўлдан кизини узмай. — Йўл ёмон-да.

—Шу пайт орқа уриндикда утирган амаки:

—Тухумни синдирдинг-у, ука, энди янганга нима дейман? — деди бошини сарак-сарак қилиб.

Тўғриси, амакининг гапидан бошқача ҳаёлга бордим. Йўқ, маълум бўлишича, амаки бозордан сабиниёз дегандай ул-бул олиб, челаққа солибдилар. Олиб кетишга қўлай деб, бетиға бироз тухум ҳам териб қўйган эканлар. Автобус силкин-

ганда ана шу тухумлар ҳам сакраб тушиб, анча-мунчаси синибди.

Шу воқеа сабаб будди-ю, пойтахтимиз кучаларининг аҳволи ҳақида айрим мулоҳазалар туғилди. Кучаларнинг уйдим-чуқур, нотеқислиги айниқса ёмғирли, қорли кунларда жуда сезилади. Писдалар йўлқалари ва йўлларда пайдо бўлган қўлмақларнинг бирисини ҳатлаб, бошқасини четлаб ўтганингизча анча овора бўласиз. Қоронгуга қолган булсангиз, оёғингиз шалаббо бўлиши тайин. «Улганнинг устига чиқиб тепган», дегандай айрим кучаларнинг қазиб ташланиб, ҳайдовчиларга, писдаларга ноқўлайликлар туғдириладигани ортиқча. Тўғри, кучалар бекордан бекорга қазилмайди. Лекин шаҳарда қазилмаган кучанинг ўзи йўқ ҳисоби-ку. Қолаверса, шу кучалар текисланиб асфалтлангандан кейин, ёмғир-қорда тушроғи чуқади, ана шу ерларга сув йиғилиб, қўлмақлар ҳосил бўлади. Масалан, Собир Раҳимов туманидаги I-таксомотор парки қаршисидаги кучада ўтган йили «Йирик» қазил ишлари олиб борилди, сунг йўл текисланиб, бип-бинойдай асфалтланди. Лекин ҳозир ёмғир, е кор ёққан кунлари бу кучадан фақат сузиб ўтиш мумкин. Бу эса йўлсозларимизнинг ўз ишига совуққонлик билан муносабатда бўлиб, «мендан кетгунча, эгасига

●Ахборот

АЁЛ ВА ИСЛОМ ДИНИ

Ислом дини аёлни менсимаслиги, уни чимматга ураб, тург девор ичига қамаб қўйганлиги, уларга ҳеч қандай ҳақ-ҳуқуқлар бермаслиги ҳақидаги гап-сузлар динсизлик мафқураси томонидан узоқ йиллар давомида миямизга қўйиб келинган эди. Мустақиллик шарофати билан диний эркинликлар берилиши тўғрисида ислом динининг аёлга, унинг оилалиги, жамиятдаги ўрнига бўлган муносабати ҳақидаги ҳақиқатни ҳам рўй-рост билиб олдик. Тошкент вилояти ҳокимлиги хотин-қизлар қўмитаси томонидан тапшиқ этилган «Аёл ва ислом дини» номли илмий-амалий конференцияда татқиқланганидек, ҳеч бир дин аёлни ислом диничалик юксаклика кутармаган эди. Пайгамбаримизнинг «Жаннат оналар оёғи остидадир», «Аввал она-нига, яна она-нига, яна она-нига, сунгра отанга яхшилик қил», деган муборак ҳадислари ҳам бу фикрни тасдиқлайди. Мовароуннаҳр мусулмонлари диний йўраси раисининг муовини Юсуфхон ҳожи Шокиров айтишлари-дек: «Исломда «манаби аёлнинг вазифаси, унга эркак аралашмасин, еҳуд бу эркакнинг иши, унга аёл қўл урма-син», деган чекловлар йўқ. Рўзгор юмушлари, бола тарбияси, жамият фаолиятида иштирок борасида улар тенг ҳуқуқлиқлар».

Анжумани Тошкент вилояти ҳокими муовини, вилоят хотин-қизлар қўмитаси раиси Сайёра Хужаева бошқарди.

Ўз мухбири-миз

етгунча» қабилида қўл учига ишлашларини курсатади.

Ўтган ҳафтада, қор ёққан кунлари иш юзасидан Нукус кучасидан ўтишимизга тўғри келди. Шаҳар давлат автомобил назорати бошқармаси яқинидаги бекат атрофига йиғилган сувдан яқинлашиб бўлмади. Одамлар эса йўлнинг шўндок ҳаракат қисмида автобус кутишга мажбур бўлишадиганини кўрдик.

Умуман, бундай ҳолни шахримизнинг истган кучасида учратишингиз мумкин. Йўлсозларнинг эса ҳали вери ҳайдовчилару йўловчилар, писдаларнинг олқишини олиш ниятлари йўқ-ов.

Даврон БЕК

ЧЕЧЕНИСТОНДА ПРЕЗИДЕНТ САЙЛАНДИ

27 январ кўни Чеченистонда бўлиб ўтган сайловларнинг дастлабки натижалари эълон қилинди. Маълумотларга қараганда, овоз бериш ҳуқуқига эга булганларнинг 60 фоиздан ортиғи иштирок этган бу сайловларда Аслан Масхадов галаба қозонди. Унга сайловчиларнинг 65 фоизи овоз берган. Маълумки, А. Масхадов Россия федерал қўшинлари билан олиб борилган уруш мобайнида чечен қаршилик қўрсатиш кучларининг бош штаб-би бошлиғи бўлган эди.

Чеченистон президенти да-еълабки... матбуот... конференциясида президентликка номзодини қўйган Мовлади Удоговни республика бош вазири, Вахи Арсаювни вице-президент лавозимларида тақлиф этишини билдирди.

А. Масхадовнинг сайланганини Россияда ҳам хушхабар сифатида қабул қилишди. Россия президенти бу сайлов музокаралар олиб борилишига имкон беришини таъкидлади.

ТЕРРОРЧИЛАР «СЕРГАК»

Перу давлати пойтахти Лима шаҳри бир ярим ойдан бери дунё ахборот агентликлари-нинг диққат марказида. Лима шаҳрида япон элчихонаси қароргоҳини қўлга қиритган Тупак Амарра гуруҳи террорчилари хануз 72 кишини қўлда ушлаб, ўз тарафдорларининг қамоқхоналардан озод қилинишини талаб қилишадир.

Кеча полиция кучлари ва махсус қўшин ҳарбий машиналар ердамида элчихона қароргоҳини ураб олиб, асир олинганларни озод қилиш буйича ма-шқ ўтказди. Бунга жавобан террорчилар қурооллардан ўқ узиб, қаршилик қўрсатишди. Чамаси, бу қалтис вазиятнинг музокаралар йўли билан ҳал этилишига илжин қолмаётган қури-нади.

КОБУЛДА ОЧЛИК

Уч ойлик муваққат осойишталикдан сунг Афғонистондан яна тапшиви хабарлар тарқала бошланди. Мажарони музокаралар йўли билан ҳал эти-шинг йўли топилмаган. Толиб-

ларнинг ҳарбий кучлари қаттиқ жанглардан сунг мамлакат пимонига, Кобулдан 70 километр масофага силжишга муваффақ бўлган. Сунгги хабарларга қараганда, толибларнинг ҳаракати шимолги вилоятлар четарасида тўхтатиб қўйилган.

Айни пайтда толиблар ўзлари эгаллаган туманлардаги аҳолини тезлик билан қўчиришга киришибган. Сисей шарҳловчиларнинг фикрига қўра, толиблар партизанлик уруши бошланиб кетишдан хавфсираб шундай йўл тутмоқда. Мана шундай шароитда Кобулда аҳвол ниятда оғир. Халққаро Қизил Хўч ташкилотининг маълумоти-ча, пойтахтда ярим мил-

лион аҳоли оч, уларнинг умиди четдан бериладиган гуманитар ерданман, холос.

ЛЕБЕД — ХАЛОСКОРМИ?

Бундан бир неча кун олдин Чеченистонда изсиз йўқолган Россия жамоат тевеленисининг мухбири Р. Перевезенцов ва В. Тебелуслан ҳали ҳам дарак йўқ. Республика раҳбарияти сайлов-ча уларнинг топилишига умид билдирган эди. Бироқ уларнинг ваъдаси амалга ошмади. Шунга қарамай номаълум манбалардан олинган хабарлар мухбирларнинг соғсаломат эканини билдириб турибди.

Кеча «Время» программаси Р. Перевезенцев ва В. Тебелуслар тақдирларига аниқлик киритиш ҳақида олиб бораётган изланишлари натижасиз қолаётганини хабар қилди. Қидириладиган мухбирларни озод қилишга Россия Хавфсизлик Кенгазининг соёқ котиби А. Лебеднинг ҳам киришмоқчи экани анча шов-шувларга сабаб бўлди. Генералнинг бу ҳаракати унинг адолатни қарор топтиришга уринишими ёки Россияда бу-

ладиган навбатдаги президент сайловлари олдидан обрў орттириб олишми, буни вақт курсатади. РЖТга берган интервьюсида А. Лебед бу хабарни тасдиқлаб, ўзининг одамларини Чеченистонга юборганини, мухбирлар икки кундан кейин Россия томонига топшири-лишини айтди.

ТИРАНАДА ТУПОЛОН

Бир ҳафтадан бери Албания пойтахти Тирана шаҳрида минглаб кишилар қатнашаётган норозилик намойишлари кейинги кунларда очикдан-очик туполонларга айланди. Бундай тартибсизликларга пойтахтдаги молия тизимларининг ишқирозга учрагани оқибатида одамларнинг ўз жамғармаларидан ажралиб қолгани сабаб бўлди. Улар ҳукуматдан омонатларини қайтариб беришни талаб қилмоқда.

Кеча намойишчилар полиция маҳкамасини тор-мор қилиб, шаҳар ҳокимияти биносини ёқиб юбордилар. Мол ачиги жон ачиги, деб шуни айтсалар керак.

Хусайн Воиз КОШИФИЙ

(Давоми, боши ўтган сонларда)

Олтинчи фасл. Шадднинг турлари ҳақида

Агар бел боғланганларга нисбатан айтиладиган шадд нимадир, деб сурасалар, жавоб бериб айтким, шадд белбоғдир ва у аҳду вафо белгисидир. Агар бел боғлашнинг турлари нечта, деб сурасалар, унга деб айт. Биринчиси — уз нафсини улдириш, иккинчиси — ҳийла-найрангни тарк этиш ва халққа файз етказиш. Учинчиси — уз борлигидан воз кечиш, яъни ўзини халққа фидо қилиш...

Агар хуфия шадд қайси, деб сурасалар, кунгил сирини ҳеч бир бегона олдидида фаш этмаслик ва зоҳиру ботинда ёру биродарларга муҳаббатли бўлиш, шафқат курсатишдир, деб айт. Яширин душман булган нафсага нисбатан ситамли бўлсин ва у билан ҳеч муроасага бормасин.

Агар шадднинг хиллари нечта, деб сурасалар, еттига деб айт. Унинг сифатлари эса унгалар. Биринчиси — салмоний, иккинчиси — сулаймоний, учинчиси — луқмоний, туртинчиси — йусуфий, бешинчиси — румий, олтинчиси — довулий, еттинчиси — мисрий... Агар ул айтган ун сифат қайсидир, деб сурасалар, айтгин: биринчиси — алиф шадди, иккинчиси — лом шадди, учинчиси — мим шадди, туртинчиси — мадда шадди, бешинчиси — меҳробий шадди, олтинчиси — сайфий шадд, еттинчиси — қавлий шадд, саккизинчиси — салмоний шадд, туққизинчиси — йусуфий шадд, унинчиси — хуфия шадд.

Агар булардан ҳар бири нимани ифода қилади ва нимани билдиради, деб сурасалар, жавоб бериб айтгил:

ФУТУВВАТНОМАИ СУЛТОНИЙ

Нақиб-аҳд отаси Ва шадд устози (Вахро белбоғини боғловчи киши) Ва шоғирду билан шадд устозининг аҳдлашуви Ва бунинг шартлари, рукнлари ҳақида

«алиф» шадди маддоҳлар (ғазалхонлар)га тегишли. «лом-алиф» шадди авом шаддидир, «мим» шадди ҳикмат аҳлининг шаддидир, «мадда» шаддининг тутуни йуқ ва у авом шаддидир. «Меҳробий» — мешкоблар шадди бўлса, «сайфий» (сайф-қилич) сипоҳийларга тегишли. «Қабз» шадди — паҳлавонларники, «салмоний» фаррошлар шаддидир. «Юсуфий» — ҳунармандлар шадди, «хуфия» эса махсус тоифанинг шадди бўлиб, уни шу тоифанинг маҳрами — нақиб билади ва истеълоди, қобилияти бор кишилар бундан хабардордирлар.

Агар ҳар бир шадднинг маъноси нима ва у нимага ишора этади, деб сурасалар, айтгил: «алиф» шадди ростликка ишора. «Лом-алиф», яъни «ло» — йуқ демак, нафсини, ҳирсу ҳавасни тарк этишга ишорадир. «Мим»нинг маъноси нафс оғзини боғлаш (тутун қилиш), баъзилар «маломағга» ишора дебдилар. «Мадда»нинг маъноси ишқ юкини қутаришдир... «Меҳробий» шадднинг маъноси нафс билан жанг қилмоққа ишорадир. «Сайфий» шаддининг маъноси шуки, солиҳ мужоҳид қиличи билан ёмон сифатларни, илм душманларини енгади, шадди «қавлий»нинг маъноси қурб мартаба топиш ва асрорда доно бўлиш демакдир. Шадди «салмоний»нинг маъноси одамларга зиён-заҳмат, озор етказмасдан умр ўтказишдир. Шадди «йусуфий»нинг маъноси тариқатда парҳез, тақвода собит туриш ва ҳавас Зулайхо-

си сузига кириб, исмат этагини қўлдан чиқармасликдир. «Хуфия»шаддининг маъноси сирнинг поклар тилидан поклар қулоғига етишидир.

Агар шадд, яъни белбоғни боғлаш усуллари нечта, деб сурасалар, иккита деб жавоб бергил: биринчиси — остки, иккинчиси — устки. Агар остки қайси деб сурасалар, жавоб бериб айтки, бу — аввал шоҳмардонлар номига тутун туғиш, кейин уз устози номига тутун боғлаш, учинчиси — уз номига тутун боғлаш. Шундан кейин тутунларни ағдаради, натижада биринчи тутун устига чиқади. Буни тақмил ҳам дейдилар. Агар устки (фавқоний) қайси, деб сурасалар, бу аввал уз номига, кейин устози номига тутун боғлаш, деб айт.

Еттинчи фасл. Бел боғлаш далиллари хусусида

... Агар биринчи бел боғлаганлар қилмалар эди, деб сурасалар, улар қуйидаги ун етти кишидур, деб айтгил: Салмон Форсий, Абдузар Ғаффорий, Аммор Ёсор, Микдор Асвод, Ҳисон Собит, Абу-байд Жарроҳ, Жобир Ансорий, Суҳайл Яманий, Муслим Шаккий, Малик Аштар, Довуд Мисрий, Суҳайл Румий, Амру бин Умия, Сайф Яманий, Қанбар Али, Жавонмард Қассоб, Абул Муҳажжон.

Мовароуннаҳр, Хуросон.

Табаристон, Ироқ ва Ажамнинг бел боғлаган мардлари далолати Салмон Форсийга тегишли. Миср, Искандария, Ҳалаб ва унинг атрофи далолати Довуд Мисрийга, Рум ва Мағриб аҳли ҳамда Озарбойжон Суҳайл Румийга, Яман, Адан, Барбар, Ҳиндистон, Чин чегаралари мамлакатларининг бел боғлаган мардлари Абул Муҳажжонга бориб тақаладилар.

Агар салмонийларнинг удуми (санад-далили) қанақа, деб сурасалар, дегилким, ҳар бир тоифанинг удуми бор. Нечунким, Салмон Форсий Али Ансорийнинг белини боғлади. Али Ансорий Ашжан Маданийнинг белини боғлади. У уз навбатидида Абумуолим Хуросоний белини боғлади. Шу зайдда ҳар бири иккинчисининг белини боғлаганда, иловалар қилди ва фарқлар юзата келди. Ва бу турли гуруҳларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлди. Чунончи: риезия, шаҳна, хулдия, матвиг, муслимия, мавлония ва бошқалар. Хуллас: Хуросон, Ироқ ва Мовароуннаҳр аҳлининг Салмон Форсийга бориб тақаладиган ҳар бир бели боғланган кишиси комил, мард ҳисобланади.

(Давоми бор)

ЎЗГАЧА САЛОМ

Жаноби Расулulloҳ завжалари ҳазрати Ойша билан суҳбатлашиб ўтирган эдилар. Бир киши уйга кириб «ассалому алайкум» дейиш ўрнига «ассом алайкум» (яъни сизга ўлим бўлсин) деди. Куп ўтмай иккинчи бир киши кириб, шу сўзни такрорлади. Бу тасодиф эмас эди. Маълум бўлишича, улар Расулulloҳни ёмон курадилар, шунинг учун тиллари билан уларга озор бермоқчи бўлдилар. Ҳазрати Ойша қаттиқ ранжидилар ва овозларини баланд қилиб: «Ўзларингга ўлим бўлсин!» — дедилар. Шунда Расулulloҳ Ҳазрати Ойшага юзланиб дедилар:

— Эй Ойша, нодуруст сўзларни айтма! Ёмон сўзлар мужассам бўлса, хунок ва ёмон оқбатлар келтириши мумкин. Юмшоқ табиатда ва мулоиймлиқ инсон ҳаётига гузаллик ва зийнат бағишлайди.

Ҳазрати Ойша дедилар:

— Ё Расулulloҳ! Ахир улар салом ўрнига шармсизларча нолайиқ сўзларни айтдилар.

— Нега хафа бўласан? Мен ҳам уларга «алайкум», яъни «ўзингга бул-

син» деб жавоб қайтардим-ку! Шу жавобнинг ўзи кифоядир.

ХАС-ЧҮП ТҮПЛАШ

Расули акрам (с.а.в) саҳобалар билан бирга сафарга чиққан эдилар, ут-улансиз, куп-қуруқ чўлга келиб қолдилар. Утин туپлашга ва оловга эҳтиёж сезилди. «Ўтин туплан!» — дедилар Расулulloҳ.

— Қаранг, ер тап-тақир чўл, биронта ҳам хас-чўп қуринмайдик-ку!

— Ундай бўлса, ҳар ким қўлидан келганича утин тупласин!

Саҳобалар сахро бўйлаб кеза бошладилар. Атрофни диққат билан кузатдилар. Қасрда кичкина чўп қуринса ҳам тупладилар. Ҳар ким оз-оздан утин келтирса, ҳаммаси бир жойга жамлангач, жуда кўп утин ҳосил бўлди. Шунда Расули акрам дедилар:

— Инсоннинг гуноҳлари ҳам худди мана шу утинлар каби оз-оздан йиғилади. Агар кичкина гуноҳингизга аҳамият бермай бепарво бўлсангиз, гуноҳлар азим дарё каби купайиб кетади. Улардан қутула олмайсиз.

ШИКОЯТ

ЮЛДУЗЛАР АЛДАШДИМИ?

Германиянинг стақки мунажжим (астролог)лари йиғилиб, 1996 йил якунларини муҳокама этишди. Улар дунё аҳамиятига молик 26та башоратларидан бирортаси ҳам амалга ошмаганини тан олишди. Жумладан, юлдузларнинг Германия канцлери Хелмут Колнинг жонига қасд қилиниши, Майкл Жексон яши жарроҳлик столига ётиб, гузал аёл қизғасига кириши, Берлинда заҳарли газдан оммавий заҳарланиш юз бериши ҳақидаги хабарлари ҳаётда уз исботини топмади.

Ибратли ҳикоятлар

Ҳазрати Али ўзларининг халифалик давларида ҳар қандай шикоятларни ўзлари қуриб чиқардилар. Ўзининг иссиқ кунларидан бирида дарахт тагида ўтирган эдилар. Бир аёл эридан шикоят қилиб келди:

— Эрим менга зулм қилмоқда, уйдан ҳайдапти. Устига устак агар уйга келсанг, улдираман, деб таҳдид қилапти. Додимга етасиз деган умидда олдингизга келган эдим.

Ҳазрати Али дедилар:

— Эй худонинг бандаси! Ҳозир ҳаво жуда иссиқ. Озгина сабр қилсанг, аср вақтида иссиқ ҳовуридан тушадилар, шунда эрингни олдида борамиз, ҳамма иш яхши бўлади. Агар ҳозир борсақ, унинг жаҳли баттар авжига чиқади ва бизга азият етказиши мумкин.

Бироз муддат ўтгач улар бирга йўлга чиқдилар. Етиб келишгач, Ҳазрати Али эшик ёнига келиб, хонадон соҳибига мурожаат қилдилар:

— Эй аҳли хона! Ассалому алайкум!

Бир еш йигит пешвоз чиқди, у ҳалиги аёлнинг эри эди. Йигит Ҳазрат Алини танимади ва ҳеч нарсга демади. Шунда Ҳазрат Али дедилар:

— Бу аёл шикоят қилиб келди. Унга зулм қилар экансан, уйдан ҳайдаб чиқарибсан. Яна қайтиб келсанг, улдираман дебсан. Мен сенга шуни айтмоқчиманки, Худодан қуруқ ва хотининг билан меҳрибонларча муносабатда бўл!

— Сенга нима? Хотиним билан яхши муомала қиламанми ёки йўқми, бу менинг ишим. Сен уни ҳимоя

қилиб келдингми? Энди эса унга баттарроқ зулм қиламан!

Ҳазрат Али адолатсизликдан жунбушга келдилар ва шамширларини гилофдан чиқариб дедилар:

— Мен сени яхшиликка қақирсам, шундай муомала қиласанми?! Узингча ҳамма ишни қила оламан, деб уйлaysанми?!

Ҳазрати Алининг овозларини эшитиб ҳалойиқ тупланди. Кейин таъзим қилиб дедилар:

— Ассалому алайкум, ё Амралмуминин!

Йигит ҳайратдан еқа ушлаб қолди, рупарасида ким турганини англаб етди. Бироздан кейин илтимос оҳангиде деди:

— Ё Амралмуминин! Мени кечиринг, айбларимни буйнимга оламан. Шу соатдан бошлаб сизга ваъда бериб айтманки, хотинимга ширинсуханлик билан муомала қиламан.

Ҳазрати Али мийиғларида қулиб қўйдилар. Кейин аёлга қараб дедилар:

— Сен ҳам эринг билан ҳамма вақт хушмуомалада бўл. Уни узингга ёмон рафтор қилишга мажбур этма. Шуни яхши билгинки, қарс икки қўлдан чиқади.

Бахриддин ТУРҒУНОВ
тайёрлади

ЖАСОРАТ ТИМСОЛИ

Уқ эмгирдан увардаси чиққан сари (ҳинд матоси)ни, миллат қизининг қони туқилган боғни қўздан кечирамиз. Безовта руҳ боғдаги сокинликка чанг солаеттандай. Уз тансоқчилари томонидан ваҳшийларча отиб ташилган Индира Гандининг буғзида қотган сунгити фареди, юрагидан озикланиб жон таслим қилган армонларига гувоҳ шу елғиз боғ мискин бош эгиб, уз тилида нималарнидир сузлаётгандай...

Индира 1971 йил АҚШда утказилган Гэллоп суровномасида «Энг нуфузли аёл» номини олишга муваффақ бўлди. Лондонда чиқадиган «Санди таймс» газетаси уни дунёдаги қудратли аёл деб тан олди. Машҳурлик бобидаги эришган доволарини санайвериш мумкин. Туйқусдан ҳалдан зиёд машҳурлик ҳам яшашга халал берармикан, деган ҳаёлга борасан. Билъакс, машҳурлик уни қувиб юрди.

1923 йилда 6 ёшга қадам қўйган Индира Оллоҳободдаги мактабга катнай бошлади. 1926—31

йиллар оралағида қизалоқ Индира мактабларни тез-тез алмаштиришга мажбур бўлди. Гоҳ Швейцарияда, гоҳ Пунада сабоқ олди. 1934 йил июлда Шантиникитенда бориб Висвабхари университетида таҳсил ола бошлади. Машҳур ҳинд адиби Рабиндранат Тагор билан ҳамсухбат бўлди. «Мен Шантиникитенда ўқиганимдан беҳал мамнунман. Чунки Тагордай буюк зотлар етишиб чиққан макон бу», деб ёзди отаси Жавахарлаъл Нерута битган мактубларидан бирида.

Индира 1955 йилда Конгресс партиясига кириди. Ижтимоий фанларни чуқур эгаллаган, сиёсат майдонидаги нуфузи ошиб бораётган Индира Ганди 1959 йилда ушбу партиянинг йўлбошчисига айланади. Сиёсатни беҳалловатлик билан тўйилдиган нонини татиб қўрган ота-

си Жавахарлаъл Неру уни бу йўлдан қайтаришга уриниб қуради. Бироқ қатъиятли қиз юрт истиқболи йўлида сиёсий ғояларидан, танлаган йўлидан асло чекинмайди.

1964 йилда Индира Ганди Омавий ахборот воситалари вазирлиги этиб тайинланди.

1966 йилда Ҳиндистон Бош вазирлиги Шастри оламдан утади. Бу вазифага Индиранинг номзоди қўйилганда Конгресс партиясидаги айрим сиёсатдонлар очикчасига муҳолифатга боришади. Бироқ халқ Индира Ганди тула ишонч билдириб, қўллаб-қувватлади.

Ҳиндистоннинг ён қўшниси Покистон билан муносабатлари яхши эмасди. Орадаги келинмовчиликлар сабаб ҳиндус ва мусулмон динига мансуб миллийлашган қочоқлар дарабадар кезинарди. Мамлакат бош вазир Индира Ганди 10 мил-

лион ана шундай қочоқларнинг бошини силаб, уларга бошпана берди.

1969 йилда Индира Ганди мамлакат молия вазирини ўзгартирди, 14та катта банкни миллийлаштирди. Иқтисодий жаҳда чуқур ислохотлар утказишга эътибор қаратди.

1980 йил 23 июнда угли Санжайнинг самолёт ҳалокатида фожеали ўлим топиши унга қаттиқ таъсир қилди. Ҳатто унинг дунёдан, ишдан қўнгли совиб, ҳалдан ортиқ тушқунликка берилди. Бироқ сиёсатчи Индира

она Индирани енгиб бу ғам, кулфатлардан чекинтириб, яна халқига қайтарди.

1984 йил 31 октябр ҳинд халқининг юрагига изтироб суратини чизди. Индира Гандини ўз қароргоҳида Сикх динига мансуб икки нафар тансоқчиси ваҳшийларча отиб ўлдирди. Тақдирнинг шундай қалтис зарбаси 1948 йилда миллат отаси Мохатма Гандини дунёдан олиб кетганди.

Салкам 30 йиллик фаолиятида ҳинд халқининг иродали, жасур қизи миллат тараққиёти йўлидаги ғовларни олиб ташишга уринди. Аммо ёвузлик, разиликдан бино буладиган бўҳрон тусатдан умрига раҳна солишини кутмаганди.

Сафар АЛИ

А.САИДОВ олган сурат

Ҳиндистон Республикаси
қунига

ҲИНД САЁЁҲИ ТЕРМАЗИНИ ҚЎРЎ

Ҳиндистон фуқароси Рам Чандра Бисвас бундан ун беш йил бурун дунё буйлаб саёхатга чиққан эди. 28 ёшида уйдан чиққан сайёх йўлида нималар кутаётганини ҳали билмасди.

Токи саёхатга чиққунга қадар у Калкутта университетининг жуғрофия факултетини битирган. Ҳозиргача у 134та мамлакатда бўлиб, 2009 та шаҳарни зиёрат қилди ва 392 минг 545 километр йўлни босиб ўтди. Жаҳоннинг қолган мамлакатларини ҳам кезиб, икки мингинчи йилда она юртига қайтмоқчи. Велосипед билан узоқ ва оғир саёхатга чоғланганида чунтаганда бир доллар пули бор эди ва фақат ҳинд тилини биларди.

Рам Чандра Бисвас ҳақида дунёнинг минглаб газеталари ёзишган. Ана шу машҳур сайёх қадимий Термиз шаҳрига ҳам ташриф бўюрди.

— **Муҳтарам Рам Чандра Бисвас, саёхатдан қўзда тутган мақсадингиз нима эди?**

— Мен ун саккиз йил Худога ёлвориб, умримни инсонларга яхшилик йўлида сарфлай, токи тирик эканман, токи қувватим бор

экан дунё одамларнинг хизматида бўлай, деб илтижолар қилганман. Дунё буйлаб қилган сафарим давомида турли миллат, элатдаги ва турли хил динларга эътиқод қиладиган одамларни атом урушига қарши, зулм ва зуравонликка қарши, оилалар ва гудакларни таҳқирлашга қарши қатъий ва қайтмас курашга даъват этиб келаман. Истайманки, дунё одамлари бир-бирларига меҳр-муҳаббат қўйсинлар, бир-бирларининг қадрига етадиган бўлсинлар ва тенг биродарлик, одабийлик қонуни билан яшасинлар. Узининг узоқ сафарим давомида буғузал оламнинг турли-туман одамлари билан учрашдим, суҳбатлар қурдим. Ғариб кулбаларда одамларнинг кўнглига қўл солдим, муҳташам қошоналарда амалдорлар билан гурунлар қилдим. Кимники курсам, қасрдаки бўлсам, барчани мангу яхшиликка қорладим. Улар билан дустона муносабатлар урнатишга ҳаракат қилдим ва аксарият ҳолатларда бунга эришдим ҳам.

— **Табиийки, ҳар қандай сафарингиз ҳам ўз қийинчиликлари бўлади. Йўлингизда қўнғилсиз ҳолатлар ҳам**

учраётими?

— Утган ун беш йил мобайнида менга бирон қийинчилик таҳдид қилгани, пулимни уғирлагани, уришгани, суккани йўқ. Аввал бошдан сафарнинг жамаики оғир-енгли жихатларини буйнимга олиб йўлга чиққанман. Шунинг учун ҳам очманми, туқманми, барибир хурсандман.

— **Она юртни, Ҳиндистонни соғинмадингизми?**

— Соғинч менга қадрдон булган туйғу. Уй билан телефон орқали кўнғироқлашиб тураман. Вақти-вақти билан сафар давомида йиғилиб қолган газета-журналлар, манбалар, ёзувларимни уйга жунатаман.

— **Жаноб Рам Чандра Бисвас, шу қийин сафарга бекор чиқибман, деб бирон марта пушаймон бўлдингизми?**

— Асло.

— **Сафарингизнинг моддий жихатлари қандай ечим топмоқда?**

— Ҳамиша, ҳамма ерда менга одамлар, ташкилотлар ердан беришади. Пулсиз яшадим, пулсиз юрибман, лекин муҳтожлигим йўқ. Чунки одамлар мени яхши қўришади.

— **Сиз дунёни қандай танияпсиз?**

— Фақат ўз кузатувла-

рим, қўнғилларим, эшитган, билганларимга таянаман. Китоб, телевидение орқали дунёни таниш ниятим йўқ.

— **Кечирасиз-у, бола-чақа, рўзгорингиз аҳволи қандай кечаяпти?**

— Уйланмаганман. Агар уйлансам, фақат узимни, хотинимни, бола-чақамни уйлайдиган ва худбинликка мойил буламан. Узини, уй-жойини уйлайдиган одамнинг эса дунё билан заррача иши бўлмайди. Бир суз билан айтадиган бўлсам, рўзгор-оила менинг катта мақсадим йўлида тусиб бўлиши мумкин. Ҳали ҳаммасига улгураман...

— **Дунёдаги турли хил сиёсат тамойилларига, турфа динларга ҳамда эътиқодларга дуч келаяпсиз. Уларга қандай қарайсиз?**

— Менинг сиёсат билан заррача ишим йўқ. Орзуим шулки, барча сиёсатлар инсоннинг бахти учун қурашсин. Барча динларни, эътиқодларни ҳурмат қиламан.

— **Овқат тавлайсизми?**

— Йўқ, ниманики олдимга келтириб қўйишса, ушани танаввул қиламан. Фақат йўлбарс билан бурининг гуштини еганим йўқ. Баъзан менинг бу жавобимни эшитиб яна савол беришади: «Нега емасиз?» Уларга жавоб бера-

манки: «Ахир, дастурхонга келтириб қўйишмаса, қандай еймак...»

— **Неча тилда муомала қила оласиз?**

— 1982 йил апрелда уйдан чиққанимда фақат ҳинд тилини билардим, ҳозир эса дунёнинг ун тилида бемалол гаплаша оламан.

— **Сафар анжомлари, кийим-кечақларингизни қўп алмаштиришга тўғри келадими?**

— Нима десам экан, велосипедимнинг резинасини ҳар олти ойда алмаштираман. Пойафзалимни неча марта алмаштирдим — буниси едимда йўқ.

— **Насиб бўлса, сафарингиз ҳам қарийди, ундан кейин нима иш қилмоқчисиз?**

— Нима қилардим, ниманики қўнғил қўнғил, билган, эшитган бўлсам, барини китоб қилиб битаман. Сафарим охиригача, яъни икки мингинчи йилгача дунё, унинг турфа одамлари менга қўп нарсга берган бўлишади. Ниманики олсам, барини яна қайтартириш керак бўлади. Ҳозир эса тинимсиз йиғаяпман.

— **Суҳбатингиз учун ташаккур. Сафарингиз хайрли кечсин!**

Маҳмуд АБУЛҲАЙЗ
суҳбатлашди

Тақдир

Ер ёрилмади-ю... йуқ, гуёки унга ер-у осмон, бу ҳаёт зимистоннинг узгинаси эди. У булда узини одамликдан узок кўрди, бутун шунга мажбур эди.

Аслида Ирисмат у билан ошпа тугинганига эндигина икки ҳафта чамаси вақт ўтди. Нима бўлдию, қушни тумандан юк билан келган трактор бузилиб, эгаси унинг устахонасига мурожаат қилди. Бир-икки кунда тузатиб бердилар ва шу аснода муносабатлар бир қадар яқин бўлиб қолди. Боғизагоннинг олмасидан Ирисмат гаплашиб берадиган бўлди. Тоштракдаги акаларининг картошкасидан у. Хуллас, бир-икки узаро маъқул ишлардан сўнг Ирисматни уйга таклиф қилди, чой қилди. Уша кўни қишлоқнинг номиши сураган Ирисмат унинг жавобидан бир сакраб тушди. Албатта, у бундай қишлоқ борлигини биларди, бироқ унинг шундоққина йул ёқасида эканини билмаганидан, аниқроғи, бунга эътибор бермаганидан уқинди. Пиелалар эллик-эллик билан бир неча бор айлангач, Ирисмат «сир»ни очди.

«Мен сизларга жиян бўламан, — деди у. — Онам Орол қишлоғидан. Афсус, бу ерда бизнинг яқин оғайниларимиз йуқ. Лекин онам кўп эслайди. Тога юртингдайлар билан топишсин, тугинсин дейди. Мана, Сизни Оллоҳнинг узи етказди. Менга тога бўласиз».

Илгорнинг меҳмонхонаси турида шоп мўйлови ва чақчайиб турган кузларидан важохати сезилиб турган отасининг сурати Ирисматга ҳеч нарсани билдирмаганди, албатта. Қолаверса, Ирисмат падали бузрукворининг бир замонлар Илгор яппайдиган юрта милицияда ишлаб кўп одамларнинг дуосини олгани, ҳалигача уни ҳурмат билан эслаб юришлари, унинг тенгқурларидан кўпчилиги у бас келган жиноятларга рубару келишдан ҳайқиришгани ва ҳоказоларни гапириб берди.

Орадан кўнлар ўтиб, меҳмонга чақирини навбати Ирисматга келди. У ҳам мамнуният билан таклифни қабул этди. Қишлоқдоши, опа, десами, хола ё амма, деса маъқулми, Ирисматнинг онаси билан танишишга ҳам ишгирек туйди. Ахир, ҳаётда нималар бўлмайди, балким узокроқ қариндошлари чиқар.

Меҳмонга куй суйилди, кўни-кўннилар айтилди. Бир кўр одамлар «Тога паванда» билан роса суҳбатлашишди, қишлоқнинг аҳолидан, бозордаги парх-наводан ва уруғига сурашди. Қишлоқдан чиққан катта амалларда ишлайдиганларни суриштиришди. Хуллас, кимдир ким билан танишлиги, ишлашишгани ва яна кимларнингдир оламдан ўтгани-ю уларни эслашлар, турунг жуда кизиди. Кўннилар вақт алламаҳал булгач, Ирисматга меҳмонни уларникига ҳам олиб ўтишни тайинлаб тарқалишди.

Энди улар — Ирисмат, қурилишдан ҳаётдаги кўп қийинчиликларни бошидан кечиргани шундоққина акс этиб турган, ёши етмишларни қоралаган онаси — уччалоғи қолди. Шунда у ботиниб онахонини саволга тутди:

— Солиха опа, сизни хола дейми, амма дейми, деган уйдаман. Қишлоғиниздаги кимларга қариндошсизлар?

— Опа десаңг дуруст, бу — яқин болам. Асли менинг отам ороллик эди раҳматли. Онам Тоштракдан. Отам ёлғиз уғиллигидан ҳам у пайтларда ёш эдикми, Мунтоз деган катта отамнинг укалари борлигини эс-эс биламан. Не замонлар ўтиб...

— Ҳа, у одам урушдан кейин, икки йилми-уч йил ўтиб қайтиш қилганлар. Фарзандлари бор. Икки угли, бири Ашраф ака, ҳозир катта бир мактабнинг директори, яна бири Азиз, у киши деҳқончилик қилдилар. Дарвоқе, Ирисмат ака, у кўни савдолашиб-савдолашиб картошкани арзон берган одамнингиз — уз амакингиз буларкан-а.

— Ис, шунчаки?

Аелнинг дардчил чеҳраси бу дардларни қўзғатиш учун савол ташлашга изн бермасди. Онанинг юрагида огриқли бир хотиралар уйғонаётган эди.

Орага анча сукут чуқди.

Ирисмат бошини куйи экканича суҳбатни дингудок билан тинглар, исмсиз ва изоҳсиз кезиб юрган туйғунининг яқини келар эди.

Ниҳоят, ниҳоят она

бир у-

лига, бир унга қараб сукутатни бузди.

— Илгоржон, сурашга ботинолмай турибман. Назаримда...

— Бемалол сурайверинг,

қандай гап?

— Мабодо... Энди айбга буюрмайсиз. Мен... Мен сизни бировга ухшатдим. Йуқ, йуқ тутатай гапимни аввало. Болам, сен ҳам эшит. Бу менинг бор-йуқ қисматим. Энди сендан яшириб нима қилдим. Бу воқеалар менинг нега уша уз қишлоғимга неча йиллардан бери борматганим, сизга айтган Ашрафжонни, Азизжонни йуқламаганимга жавоб. Мен уларнинг борлигини-ю, ҳол-аҳволини туй-маъракаларда у-бу одамлардан эшитганман. Майлига, улар уз йулига. Ишқилиб бахтли бўлисин.

Илгор ҳам, Ирисмат ҳам бутун вужуд билан онани тингларди. Она эса қийналиб, зур бир куч билан ичидagi дардини сочаётган, баайни уз кўп азоблар гирдобидан соқит бўлаётганди...

— Мен бу ерга келин бўлиб тушганимда бир йигит менга сўз солганди, аммо менга кўпроқ бора-бора акадек бўлиб қолган дадангдан бошқасини демадим. У колхозда ишларди. Биз уроқ уришга борган давримизда танишиб, кўнги берипгандик. Сўнг туйимиз ҳам ўтди. Қишлоқдошим уйланмай юрди,

армияга бориб келгач, орадан бир йил ўтиб бизнинг районда учрашиб қолдик. Қарангки, у меласа бўлиб иш бошлабди. Менга яхши муомала қилди, ўтган ишга саволат, бу тақдир экан, ишқилиб турмушнинг яхшими, деб кўнги сураган бўлди. Хуллас кўнлар, ойлар ўтиб, у бизнинг қишлоқда ҳам пайдо бўладиган, жуда важохатли, ҳамма унинг дастидан чўчийдиган бир кишига айланди. Бир-икки бизникида меҳмон ҳам бўлди. Отанг билан танишди. Баъзи ишларда ердам зарур бўлса айтишини уқтирди.

Бир кўни беҳосдан уйимизни милиция тинтув қилиб келди. Бир қўп бугули топиб уни хатлашиб, отангни ҳам олиб кетишди. Эртасига уша қишлоқдон келди. Нима бўлгани, воқеалар қай тарика кечганини суриштирди. Ҳаммасини айтиб бердим. Сўнг у тезда узгарди. Айтдики, энди тамом, эриндан умид йуқ, у қайтмайдиган бўлиб кетган. «Мен билан беллашган онасидан туғилганига пушаймон бўлади», — деди у. Мен эса тилсиз, забонсиз қолган эдим. Кейин эса у аввал мендан узига тегишимни, эримни унуттишимни суради. Бу, албатта қабиҳлик, бевафолик эди. Мен энди тушунгандим, нега одамлар уни ёмон қуришларини, уни курса тум-тарақай қўчишларини. Мен унга даъватлар айтдим, билган ва эшитган қаргинларимни айтиб дод солдим. Аммо уларга бас келадиган куч қани... Болам, сени уша қамокдан ёзган хатларини курсатган отанга углимиз деб таништирганман... Аслида сенинг отанг уша... Мен бир умр қаргаган Шодикул меласа эди...

Илгор гуё кар ва гул эди. Ирисмат ҳам. Тақдирнинг бундай уйини-я? Уларнинг ҳар иккиси бошини кўтара олмасди.

Куруқшаган кўнлар ёш ҳам чиқмай қўйган кўзларни яппирарди. Она боргани айтиб, шу икки вужуд ва яна ушлаб, юзлаб нарса, буюм, табиат, офтоб, осмон олдида юзсиз қолгандек эди.

— Болам, сизни бировга ухшатдим деганим...

— Бўлди, етар! — Илгор чўрт кесди. Кейинчи, ҳуш энди нима дейиш керак, аслида бир отадан туғилганлар бир-бирини қучишларми, Илгор бу аелни нима деб атасин.

Ер ерилса... деган гап бу уринда кичик, кам эди. Унинг назарида ҳақиқатдан ҳам бу ҳаёт зимистон, ҳалсиз-адалсиз тубанишдан иборат эди.

Ҳуш, энди нима қилиш керак. Учта бир-бирига ипсиз боғланган тақдирнинг эгалари бу саволга жавоб тополмай лол эдилар.

Ҳусан ЭРМУҲАММАД

«Сўзда сеҳр—шеърда эса ҳикмат бор»

Феруза

ЎЛАН

Ҳай, ҳай ўлан, жон ўлан,
Уланим бор, ер-ер,
Сизга ҳали суйламаган
Армоним бор, ер-ер.

Уланим бор, дея айтган
Тилим куйсин, ер-ер,
Ергинамни жондан суйган
Дилим куйсин, ер-ер.

Ҳай, ҳай ўлан, жон ўлан,
Уланчи қиз, ер-ер,
Уз ерини ҳада эптан
Армончи қиз, ер-ер.

Улан айтган деманглар-о
Қадрим хордир, ер-ер,
Ер бўлмаган шу йигитда
Қасдим бордир, ер-ер.

Ҳай, ҳай ўлан, жон ўлан,
Улан айтманг, ер-ер,
Зор йиғлаган шу қизчани
Қон қақшатманг, ер-ер.

Бегим, сўзлар рост бўлса гар
Ҳиснаткор бўлибсизму?
Уз ерингиз урнига сиз
Узга ерни қуйибсизму?

Аввалига яхши эдик,
Энди ёмон бўлибсизму?
Кумушхонни зор йигитлиб,
Зайнабхонни суюбсизму?

Садоқатдан айлабон сўз
Қош-қўзларга учибсизму?
Бунда мени қон қақшатиб
Узга ерни қучибсизму?

Ғунчани хор айлабон сиз
Номард ишин қилибсизму?
Аёл туккан кўз ешини сиз
Гуноҳмас деб билибсизму?
Бегим...

Ҳиснаткор бўлибсизму?..

МАЖНУНЧЮЛ

Сой буйида мажнунтол
Бошин маънос экканча,
Уйларди — «бу не ҳол» деб
Сўзга қузин тикканча.
«— Одамзодга ҳайронман
Ожиз-у лек бор бардош,
Бошида шунча ташвиш
Қадди мисоли шамшод.
Мен эса сув буйида
Турарман ёлғиз ҳамон,
Битта ерининг дардида
Қадим мисоли камон».

САНЪАТСЕВАР «ҚУЁНЛАР»

Омск шаҳридаги академик драма театрида қалбаки чипталар билан томошаларга кирувчилар пайдо бўлди. Бу ишга асосан ҳамени буш, лекин санъатта ишқи баланд бўлган талабалар қўл уришмоқда. Театр маъмурияти эса қўлга тушиб қолган «қуёнлар»га ҳеч қандай чора қўраётгани йуқ. «Муҳими, бу. ёшлар санъат шайдоси», деб ҳисоблашмоқда улар.

Мухтарам укуччи! Балки севимли рузномангизда узоқ муддатли узилтишдан сунг дабдурустдан футболга алоқадор хабарлар езила бошлагани сизга эриш туюлгандир, балки бу узгаришдан бошингиз осмонга етар...

Хуллас, биринчи суҳбатимиз утган йили биринчи бор биринчи погонани эгаллаган «Навбахор» деган жамоанинг биринчи уйини ҳақидаги биринчи таассуротлардан иборат. «Биринчи» сўзини кун ишлатворибсизлар-ку, демоқчимисиз, тўғри? Бу сўзни «Навбахор»га нисбатан ҳозир — мақоланинг бошида айтиб олмасак, кейинроқ имконимиз бўлмайди. Бу мумкин ҳам эмас.

25 январь кун Москва вақти билан соат 18.00 да, сунъий ут билан қопланган «Спартак» уйингоҳида (манежида десак тўғрироқ бўлади) «МДХ-97» кубогининг «А» гуруҳ вакиллари «Навбахор» ва «Зимбру» (Кишинёв, Молдавия) куч синатишди. Орадан 90 дақиқа утдию, қарабсизки, «МДХ кубоги» баҳсларида яна битта рекорд куйилди. Ўзбекистоннинг янги чемпиони ўзи учун янги ҳисобланган биринчилиikka янгича усулда (мағлубият) кириб келди. Қизиги, янгича усулнинг ҳам энг янгиси — 0:5. Тўғрида, «Навбахор» бешинчи биринчилигимиз голиби, демак, у беш сони билан боғлиқ қандайдир муъжиза кўрсатиши керак. Шундай экан, жавобсиз бешта гол ура олмагач, жавобсиз бешта утга

ХОККЕЙЧА ҲИСОБ

зиб бериш табиий ҳол. Биз бекорга унга таъна тошларини отяпмиз. «Навбахор»нинг Москвада бўлган ҳар бир кунги биттадан гол билан баҳоланди. (Наманганлик футболчилар майдонга кункиш ниятида уйиндан тўрт кун олдин етиб келишганди). Биз минг бор шукрона айтмишки, улар Москвага яна ҳам эрта жўнаб кетишмабди. Акс ҳолда, ким билди, нима буларди?

Утган йили «Нефтичи»дан 1:2 га енгилгани учун «Зимбру» ўзбек футболдани қасд олиш ниятида эди. «Навбахор»нинг ягона айби молдавларга шундай пайтда дуч келиб қолгани. Йўқса, «Зимбру»дек жамоа унга нима деган гап?

Эртасига, кечати мағлубият алами тулик тарқамай туриб, «Спартак» футболчилари «Навбахор»ни дуэлга чақиришди. Мангикан олиб қараганда, бу сафар ўзбеклар енгиси керак эди. Лекин «дуэл майлони» бизнинг таъбимизга утирмади шекилли, «тушпогча»миздан бирорта «уқ» отмай туравердик. Эвазига уч жойимиздан уч хилда «яраландик». Айниқса, учинчиси анча вақт битмайди.

Футбол

ган «яра» бўлди. Тихонов «аут»дан чиққан тушга шунақа чиройли қилиб тўрта тикдики, Магомедов бир умр бошини қаргаб утса керак чиройли «пас» учун. Лекин аслида айб унда ҳам эмас, дарвозабон ҳам — ошпоқ, айб марказий ҳимояда, айб ҳужумда, айб тушнинг «аут»га чиқинини кутадиган ўзбилармон уйинчиларимизда.

Иккала уйин натижасини қўрганлар борки, «Майдон панд бергандир-да!» дейишяпти. Булмаган гап! Хуроз, агар билсангизлар, ҳамма ерда бир хил қичқиради. Шоҳнинг саройида ҳам, далада ҳам.

Маълумингиз бор, мусобақа 150 минг долларлик совринга эга. Унинг 52,5 минг доллари иккинчи урин соҳибига тегса, ярим финалда енгиланлар 12 мингдан 24 минггача киритадилар. Гуруҳдан чиқишгагина қодирларга 6 мингдан берилди. «Навбахор»га ухшаганлар 3,8 минг доллар билан кифояланишди. Қаранг, ўзбеклар қандай олижаноб. «Навбахор», «Спорт экспресс» газетасининг айтишига қараганда, шу биринчиликлдаги 15та жамоа орасида энг бойи эмиш. Шундай экан, у нима қилди бу арзимаган пулга жон оритиб, Москвани айланиб қайтса бўлди-да!

Аваз БЕРДИҚУЛОВ

Аёллар учун тест

БАҒРИКЕНГЛИК ҚИЛОЛАСИЗМИ?

ган-да — 3 балл.

7. Сизни гийбат қилган дугонангиз билан муносабатларингизни аниқлаб олаясиз. Унга нима дейсиз?

А. Деярли ҳеч нарса — 3 балл.

В. «Менинг сендек дугонам йўқ», дейман — 2 балл.

С. Мени хафа қилганини, лекин яна кечиршимни айтман — 1 балл.

7—11 балл. Кимдандир хафа бўлсангиз, гина-қудуратлар сал босилгунча ундан узингизни четга тортасиз. У билан орани бутунлай очик қилишни эса ҳеч ҳам хоҳламайсиз.

12—16 балл. Ҳаммаси узингизни қай даражада алданган ёки хафа қилишган деб ҳисоблашингизга боғлиқ.

Ҳар хил майда-чуйда гап-сўзларга эътибор бермай, бағрикенглик қиласиз. Лекин жиддий гап бўлса, сизни «эритиш» гоят мушкул.

17—21 балл. Хатти-ҳаракатларингизда мунтазамлик йўқлигини узингиз ҳам яхши биласиз. Таниш-билишларингиз шундан фойдаланишга интилади. Лекин сиз бундан ташвишга тушмайсиз. Аммо еднингизда тутинг, ҳар гал ён берадиган, «чегара»дан утиб кетганларга ҳам мулойим муносабатда бўладиганларни ён-атрофдагилар енгилтак деб билишлари мумкин.

— Ох, маза-а...

ТИНИБ-ТИНЧИМАС ҚАРИЯЛАР

Германиянинг Гравенбройх шаҳарчасида истиқомат қилувчи 70 ёшли Анна Фойстер хоним босқинчилик йўли билан пул талаб қилишда айбланиб ҳибсга олинди. Сабаби, у шаҳар марказидаги омонат кассасига қириб, кассирга «Бор пулингни чўз, йўқса отаман!» деб езилган қоғозни курсатади. Қурқиб кетган кассир унга 1203 маркани қуртдай санаб беради. Полиция бу қароқчи кампирни ҳассасига таянганча инқиллай-синқиллай кетиб бораётган жойида, кассадан... 150 метр нарида қўлга олди.

КОМПЮТЕРИНГДАН ЎРТИЛДИМ!

Могилёв вилоятида умргузаронлик қилаётган нафақахўр кампир бир неча ой нафақасини ололмади. У уяяшаб турган туман ижтимоий таъминот бўлимига арз қилган эди, қизик ҳолат аниқланди. Бўлимдаги барча операциялар компютерлаштирилган бўлиб, бу компютерлар нафақахўрга у 100 ешга тузгунга қадар (агар шунгача дорилбақога рихлат қилиб кетмаса) нафақа ҳисоблаб бора экан, яъни асримизнинг ушбу ақлли машиналари мана шундай программалаштирилганлиги маълум бўлди. Хўш, нима қипти, дерсиз? Ҳамма гап шундаки, кампир тушмагур аллақачон юз ёшдан ешган, компютер эса шу туғайли у ҳақдаги маълумотларни ўз хотирасидан учуриб ташлаган экан.

ЕР ТАГИДА КАТТА БОЙЛИК

Австралиянинг Мелбурн шаҳридаги уйлардан бирининг ҳовлисида қазини ишлари олиб борилаётган пайтда каттагина қутча чиқиб қолди. Унинг ичида пачка-пачка пуллар, тилла соатлар, қимматбаҳо тақинчоқлар бор экан. Топилманинг қиймати бир миллион АҚШ долларида кам эмас, деб баҳоланмоқда. Журналистларнинг «саяҳатқаракати» туғайли топилма ҳақидаги хабар дарров бутун шаҳарга тарқалди. Бу бойликка эгаликка даъвогар бўлиб полиция маҳкамасига мурожаат этаётганлар сони эса 500 кишидан ошиб кетди.

ИТ — ИНСОННИНГ... ДЎХТИРИ

Нью-Йоркдаги Сент-Винсент касалхонасида бешта ит ишга қабул қилинди. Мамлакат соғлиқни сақлаш вазирлиги ана шу касалхона маъмуриятига беморларни даволаш жараёнида итлардан фойдаланишга рухсат берди. Маълум бўлишича, палатада итнинг бўлиши қон босимини туширишда, руҳий зуриқишларни камайтиришда ва бошқаларда яхшигина ердан берад экан.

РОССИЯ СЕМИРИШАРАФАСИДА

Мамлакат табиий ресурслар вазир Виктор Орловнинг таъкидлашича, яқин келажада Россия ҳудуди 1,5 миллион квадрат километрга кенгайиши мумкин экан. Россия халқаро ҳуқуқ нормаларига таянган ҳолда Арктика майдонининг ана шунча қисмини ўз ҳудуди деб тан олинишини сураб БМТга зарур ҳужжатларни тақдим этди. Энди БМТнинг махсус қарори чиқса кифоя.

Хорижий матбуот хабарлари асосида тайёрланди

**«Оила ва жамият» газетаси
реклама фаолияти билан шуғул-
ланувчи агентликларни, рекла-
ма агентларини ўзаро ман-
фаатли ҳамкорликка чорлайди.**

Бизга:

- реклама баҳоси бир сантиметр-квадрат учун 30 сўм;
- ярим саҳифалик реклама учун 10 фоиз, бир саҳифалик реклама учун эса 20 фоиз чегирма бор;
- реклама агентлари реклама баҳосининг 25 фоизигача миқдорда рағбатлантирилади.

**Манзилимиз: Тошкент шаҳри.
Матбуотчилар кучаси. 32-уй.**

609-хона.

Телефонлар: 36-56-52, 34-86-91, 33-28-20

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Азиз, газетхонлар!

— Агар турли мавзулардаги қизиқарли мақолаларни ўқишни;
— оламда юз бераётган ажабтовур ҳангомалардан хабардор бўлишни;

— буш вақтингизда ҳажвия, хандалар ўқиб, бошқотирма ва шохмот масалаларини ҳал этиб, мириқиб дам олишни истасангиз;

— умуман, бир сирдош ҳамсуҳбатга эҳтиёж сезсангиз

«Оила ва жамият»га обуна бўлинг!

Агар Сиз 12 февралгача обунани расмийлаштирсангиз, март ойдан газетани ола бошлайсиз.

Обуна индекси:

якка обуначилар учун - 64654

корхоналар учун - 64653

УЙ АНЖОМЛАРИНИ ПОЗЛАШ

Алюмин ва сирли идишлар қайноқ сувда совун билан ювилади. Агар идишни муттасил курук тиш порошогини билан тозалаш турилса ялтираши сақланади. Бундай идишларни кир ювиш порошогини, сода, кул, кум қоғоз, кум ва бошқа қаттиқ моддалар билан ювиш мумкин эмас.

Идишни духовкада ишлатгандан сўнг ҳосил буладиган доғларни нам туз билан тозаланг. Қорайиб кетган алюмин идишларни эса сирка аралаштирилган сувда қайнатиш тавсия этилади.

Кастрюлка узоқ муддат ишлатилгандан сўнг ундан ёқимсиз ҳид келиб қолади. Бу ҳидни йу-

қотиш учун кастрюлкани писта кумир билан артиш керак.

Балиқдан ҳосил буладиган ёқимсиз ҳидни йуқотиш учун идишни сирка, лимон шарбати, қуюлтирилган қаҳва ёки горчица порошогини билан артиш лозим.

Челакда сувдан ҳосил бўлган чуқиндини сиркада ҳўлланган латта билан артса тез кетади. Шундан сўнг челакни совунли ёки содала қайноқ сув билан ювиб, бир неча маротаба чайқаб ташланг.

ВАННАЛАР

Ваннадан фойдаланишдан олдин ва кейин уни махсус ванна порошогини билан тозалаш лозим. Шунингдек, кир ювиш содаси ва совун эритмасидан ҳам фойдаланса бўлади. 20 граммли суюқ совунга 100 граммли керосин қушиб тайёрланган эмулсия кирларни яхши кетказди.

УНИТАЗЛАР

Унитаз сиртида тузларнинг сарғиш қатлами ҳосил бўлади. У

Фойдали маслаҳатлар

қайноқ сувда кетмайди. Бунинг учун техник туз кислотаси (соляний) яхши восита бўлиб хизмат қилади. Бу кислота билан эҳтиёт бўлиб ишлаш керак. Буни қуйидагича бажариш қулайдир: ёғочга латтани ураб, қаттиқ боғланади. Сўнг латтани туз кислотаси билан ҳўллаб, унитазни артинг ва сув билан икки-уч марта ювиб ташланг.

Кумуш буюмлар спирт қушилган совуқ сувда ювилса тез очилади. Бундан ташқари, тиш порошогини массаси қушилган сув билан ҳам тозаланadi.

Пичоқлардаги тузланган балик ва пиёз ҳидини кетказиш учун, уни сабзи, картошка ёки усимлик мойи шимдирилган латта ёки сирка билан артиш лозим.

Шиша буюмлар. Бу буюмлар сода қушилган илиқ сувда ювилади. Кирланган шиша идишлар

Луначарский марказида — Крупская бекатида 8 хонали ҳовли. 6 сотих ери, боғи бор. Марказий канализацияга уланган. Телефон утказилган.
**Тел.: 62-09-04
34-67-41. даврон**

Утин кули аралашган сувда ёки писта кумир билан яхши тозаланadi. Графин ва бутилкаларни тозалаш учун майдаланган қоғоз парчалари ёки эзилган хом картошка тавсия этилади. Уларни бутилка ичига солиб, сув билан тулдириб, қаттиқ чайқатилади.

Усимлик мойидан, керосиндан бушаган (бутилкаларни) шиша идишларни эса оҳақ ёки бирикки чой қошиқ кир ювиш порошогини ва озгина майда кум қушилган қайноқ сувда ювиш тавсия этилади.

**Ҳадам ТҮЙЧИЕВ,
ўқитувчи**

Меҳрибон онажонимиз Ҳабиба ЖУМАЕВА!

Сизни 45 баҳорингиз билан муборакбод этамиз. Бизнинг бахтимизга ҳамиша омон бўлинг.

**Ўзингиз ШУХРАТ,
Ғиждувон тумани, Тахтастон қишлоғи**

Хурматли қизимиз
УМИДАХОН!

Сени 29 январ — тутилган кунинг билан табриклаймиз. Сенга узоқ-умр, бахтдан тахт тилаймиз.

Опанг Феруза, отанг Обидхўжа ва уканг Олимхўжа

Бухоро вилояти Ғиждувон туманидаги 15-мактабда ёш авлодни тарбиялашда катта фаолият кўрсатаётган онажоним Гулчехра АБДУЛЛАЕВАНИ оиламиз, ҳамда дадажоним Юсупов Усмон номидан қўтлуг 45 ёшлари билан қўтлайман. Уларга узоқ умр, туғанмас соғлиқ, ишларига ривож тилайман.

Онажон меҳрингиз мен учун ҳамон,
Ягона оналар рамзидир дилда,
Само юлдузлари порлаган замон,
Вужудим такрорлар,— «Она» деб тилда.

Сизни соғиниб, ўзингиз Учқунбек
Тошкент шаҳри

СОПЛАДИ

Марказда 4 қаватли уйнинг 1-қаватида 4 хонали квартира. Таъмирланган, поли паркёт, иккита темир эшикли, эшиклари ҳовлига қараган. Офис сифатида фойдаланса ҳам бўлади.
**Тел.: 62-09-04,
33-64-91 — уй.
34-67-41 — иш.
Даврон**

Луначарский марказида — Крупская бекатида 8 хонали ҳовли. 6 сотих ери, боғи бор. Марказий канализацияга уланган. Телефон утказилган.
**Тел.: 62-09-04
34-67-41. даврон**

«Оила ва жамият» таҳририяти газетанинг жамоатчи муҳбири Миён Содиқ Раббоний ҳазратларига умр йўлдошлари

**Алимова Ҳафиза РАФИҚ
қизи**

вафоти муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

ОНАМГА МАКТУБ

Касал булишнинг ҳам маълум маънода фойдали жиҳатлари бор. Чунки инсон шундай дамларда ўз ақиллари ҳақида кўпроқ ўйларкан. Аслида-ку мен тузалмас беморман. Шаҳар мени бутунлай ҳазм қилиб юборганидан боплаб хасталикни бошимдан кечирайман. Очиғи, шаҳар мени бус-бутундигимча ямлади-ю, шаҳарга хос бўлган айрим унсурларни ҳазм қилмай касалликка чалиниб қолавердим. Дарвоқе, назаримда яқинларим деган сўзни нисбий маънода қўлладим. Чунки онамдан булак акин қилиш йўқ. Тўғри, дўстларим, ака-ука, таниш-билиш ва ҳоказолар бор-у, уларни яқин дейишга... Балким айта оларман-у, фақат юрагимга яқин бир одам—онамдан кейин.

«Доллар фалон пулга чиқибди» — гоҳида шаҳарда салом-алик урнида ҳам ишлатилса булаварадиган таниш жумла. Бир кун танишлардан бирининг онаси қазо қилди. Домдан уни сунгги манзилга кузатдик. Музика овози келаётган қўшни хонадондан ақалли кўнгли сурашга ҳеч ким чиқмади. Шунда илк бор шаҳарнинг иллатларидан бирини ҳазм қилмай қийнадим. Совуқ тоғ бино ичида қарахатга айландим. Юрагим қўшиб-қўшиб азобланди.

Кул ўз кишинида меҳр қўя бошлагани каби моҳиятсиз уяётган кунларимга аста-секин қўнмакан. Негадир тош шаҳар ичида ивирсиётгандек бўламан. «Шаҳарда улуг одамлар кўп, уларнинг этакидан тўсанг кам бўлмайсан» — деганди онам. Аммо тасаввурингиздаги улугларнинг қўнчилиқ шогирдлари устозининг изини эмас, оёгини босаётганлиги мени қийнайди, она. Сизга таъна қилолқчи эмасман. Фожеа, углингиз ҳам икки оқим уртсила.

Озиб-ёзиб уйга борганимда менга курсатадиган меҳрибончилигингиз тош шаҳар нуқси урган юрагимда ол-

дингидай муҳрланмайд. Оналарнинг нигоҳи сезгир булади. Менга яхшилаб разм солсангиз «бир мунча» улғайганлигимни кўрасиз. Димоғдорлик билан чиройли сузлашларим, қўшиб-чатиб мақтанишларимни жимгина тинглайсиз. Нафақат сизга, балки бошқаларга ҳам узим ҳақимда мақтанишни ҳўп кураман. Мени уйлаб бедор ўтказган тунларингиз, ҳатто бетоб бўлиб қолганингизни менга айтмайсиз. Углингизнинг чиройли эртакларини тинглаб ўтираварасиз. Биласизки, ҳатто у гаплар айтмасингиздан мени зериктиришини. Тан олишим керак, қишлоқда бир кундан кейин зерика бошлайман. Тўғри, уртоқларим уйлари-га таклиф қилишади. Аммо улар билан болалиқдагидек эркин, самимий суҳбатлаша олмайман. Бунга нимадир халал беради. Уларнинг бари уйланган, фарзандлари бор. «Тирикчилик ташвишлари бошингга тўпса биласан», деб қўйишади. «Хўллас, мазза қилиб зериколмайсизлар ҳам», қўламан мен ўз навбатиди. Орадаги каттақон бўшлиқ — тирикчилик бизларни ажратаётгандек. Бу бўшлиқни эса елгиз менинг туйғуларим тўлдиролмайди.

Назаримда қишлоқ ҳам ўзгаргандай. Ёшлигимизда уйинқароқлик қилиб, ползидан қовун-тарвуз ўғирлардик. Ҳеч ким йўқ Ойлар момонинг урик, шафтоли, узумларидан ўғирлашнинг болаларча гашги бор эди. Ҳозирги болалар жилдлашгандай.

Менинг аҳволимни елгиз онам тушунади. Қўзимга қараб барини илаб олади. «Уғлим, сенга келин топиб қўйдим», ҳадик билан секин гапирдилар. Мен нодон, онамнинг юрагидан озиқланиб ўсаётган орзу қўшини ҳуркитаман. Бун-

дан булак бир талай ташвишларим борлигини, шаҳарда улкан ишлар куётганлигини кўпиртириб, ҳали уйланишга эрта эканлигига шайма қиламан. Гуе бир ишни қўйиллатадигандек яна шаҳарга ошиқаман. Онамнинг сузлари сал наша қилгандек булади-ю, муҳаббат ҳақида уйлайман. Диққина-фас бетон уйда, тикилгич автобусда дафъатан хаёл сураман. Бировни астойдил севмаганимга унчалик қўнмайман. Нима қилай ахир, ўзимни севишдан воз кечолмасам. Рост-да, мажнунларча севишнинг учун узингга бўлган муҳаббатингизни қўрбон беришнинг керак. Кўйдим, ендим дейдиганлар ҳам ўзгани ўзичалик сева олмаслигига ишончим қомил. Шу тариқа қўнғилим таскин топади. Ва тушунчалар ичида мен суйган манфаат алангаланмади. Шаҳарлик дўстларимдан бири сен билан манфаат юзасидангина дўст тутингандим, деганида ўзимча ундан нафратланиб юрдим. Бунинг моҳиятини англагач эса ўзимнинг устимдан қўлдим.

Хасталик шу аҳволга олиб келдики, ҳаётдан ўзи нимани излаётганлигимни ҳам тушунмай қолдим. Шундай пайтларда сизни уйлашнинг ўзи ҳам руҳан тетиклаштиради, она.

Тун мудрапти, тунга қўшилиб шаҳар ҳам. Аммо аллангизинг уйғок экинлари юрагимни пайпасламоқда. Яна тонг отади, яна вужудим ўзини сергалва шаҳарга итқитади. Қишлоқни, онамни соғинганим, шулар мени даволаши мумкинлиги унинг парвойига ҳам келмайди...

Алижон САФАРОВ

Сўнгги устун

ФИЛАР МЕНИНГ ДЎСТЛАРИМ

Куруқликда яшовчи ҳайвонлар орасида сувга ўчликда филга тенг келадигани топиламаса керак. Битта катта фил кунига 100—120 литр сув ичади. Улими яқинлашганини сезган фил эса ўзи биладиган ботқоққа боради ва уша ерда ҳаёт билан видолашади. Филларнинг ўз қабристонини булади, деган гапда асос борлиги шундан.

СУВ СУЛТОНИ

Бегемотни шундай аташлари бежиз эмас. 2—3 тонна тош босадиган бу жонот умрининг катта қисмини сувда ўтказди, ҳатто она бегемотнинг қўзи сув ичида ерийди. Янги тутилган «чақалоқ» бегемотнинг вазни 100 килограммгача етади.

«ҚИРОЛЛАР ҲАМ ҚЎРҚАРКАНДА, А?»

Болаларнинг севимли мулфилмини-нг қаҳрамони, шербагча Синбанинг бу сузларида жон бор. Ҳайвонлар шоҳи ҳисобланган шер тимсоҳ, қарқидон, бегемот, фил каби баҳайбат, териси қалин ҳайвонлардан қўрқади, улардан чет-роқда юришга тиришади.

АФРИКАНИНГ ГУЛДОР ОТАРИ

Зебра ҳақидаги дастлабки маълумотлар португалиялик сайёҳларнинг XV асрга оид ёзма манбаларида учрайди. Улар териси чипор, ўзи хуткига ўхшаб бу ҳайвонни «Африканинг гулдор оти», деб атайдилар. Зебралар сув ҳавзасига яқин жойларда туд-туд бўлиб яшайди, дашт-биебонлардаги қовжирқот ўт-ўланларни ҳўп қўриб ейди. Африкага оқ танлиларнинг оғи етгач, зебралар кўп миқдорда нобуд қилинди.

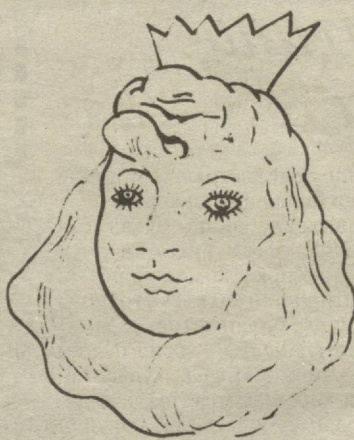
БЕОЗОР, ЁҚИМТОЙ ВА... ЯҚОВ

Австралиянинг эвкалипти дарахтли урмонларида яшовчи қаола деб номланувчи ҳайвонга ана шундай таъриф бериш мумкин. Буйи ярим метрдан, оғирлиги 10 килограммдан ошмайдиган айқисмон бу жонивор битта дарахтга чиқиб олиб, унинг барги тугагунча тушмайди. Қаола жароҳатланса, айрим ҳайвонларга ўхшаб даргазаб бўлиб буюрмайди, аксинча олд оёқлари билан юзини тўсиб йиғлай бошлайди.

ТУХУМДАН ЧИҚҚАН СУТ ЭМИЗУВЧИ

Шарқий Австралия ва Тасманиянинг овлоқ жойларидаги сув ҳавзаларида Урдақтумшўқ деган жонивор янайди. Унинг тумшуги урдақниқига, думи қўндузаниқига, олд панжаси эса бўрсикниқига ўхшайди. Урдақтумшўқ тухум қўйиб бола отади ва боласини эмизиб катта қилади.

Келин тўймага...

тўймага...

Рус латифралари ва хандолари

— Романингизни бироз жонлан-тириш керак экан, — деди ношир детектив асар муаллифига.

— Бунинг иложи бор, — жавоб қилди муаллиф, — яна икки-учта мурдани қўшиб юборамиз.

Банк биноси олдида ўтириб олган қари аҳулий писта сотаяпти. Унинг олдида бошқа бир яҳудий келиб сурайди:

— Рувим, менга ун минг қарз бериб туролмайсанми?

— Жон деб берган булардим, бироқ биласанми, менинг банк билан шартномам бор: мен қарз бермасликка, банк писта билан савдо қилмасликка аҳдлашганмиз.

Сартарошнинг қўрсисида ҳарбий ўтирибди. «Айтинг-чи, сиз Чеченистонда бўлганмисиз?» — туйқусдан сурайди сартарош. «Йўқ, йўқ, бўлмаганман!» — сакраб тушиб жавоб қилади ҳарбий. Сартарош унинг сочини олишни давом эттиради. «Айтинг-чи, сиз

Чеченистонда бўлганмисиз?» — қўтимаганда яна сурайди сартарош. «Йўқ, йўқ» — жавоб беради ҳарбий. Бироздан сўнг сартарош яна шу савол билан ҳарбийга мурожаат қилади.

Ниҳоят, сочини олдириб булган ҳарбий чиқиб кетади.

«Нега сен унга Чеченистон, деб ёпишиб олдинг ўзи? — ҳайрон бўлган ҳамкасби сартарошдан сурайди. — Бир марта сураганингиздаёқ айтди-ку, бўлганим йўқ, деб».

«Биласанми, Чеченистонда бўлганмисиз, деб ҳар гал сураганимда унинг сочдари тикрайиб кетади, тикрайган сочини олиш қўлайда».

Киллер (қотил)ни елламоқчи бўлган киши унга мурожаат қилди: — Юз минг доллар берман. Ле-нин қўчаси, иккинчи уй, кварти-ра...

— Булди! — деди қотил унинг сўзини қўрт кесиб, — Квартираси шарт эмас. Бундай пул учун бутун бошли уйнинг узини портлатиб юборамиз!

Муассисларимиз:

ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ХОТИН-КИЗЛАР
ҚЎМТАСИ, БОЛАЛАР
ЖАМҒАРМАСИ ВА
«СОҒЛОМ АВЛОД
УЧУН» ХАЛҚАРО
ХАЙРИЯ
ЖАМҒАРМАСИ

БОШ МУҲАРРИР:

Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳаммаси:

Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш
ишоамаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Матбуотчилар
кўчаси, 32-уй.

Телефон: 33-28-20, 36-56-52, 34-86-91
Даврон БЕК
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-031 21597 нусхада чоп
этилди.Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.